Які переваги та ризики «ручного управління» ОПК України

Читать на русском

Які переваги та ризики «ручного управління» ОПК України

Виробництво національної зброї стає основним викликом сучасності. Коли наші партнери продовжують обговорювати та зволікати з ухваленням необхідних рішень, розвиток вітчизняного ОПК стає єдиною прийнятною гарантією успіху на полі бою. На це також натякають нам наші союзники.

Глава Пентагону Ллойд Остін під час вересневого засідання у форматі "Рамштайн" наголосив на тому, що в України є своя зброя. Замість очікуваного оголошення про передачу ЗСУ крилатих ракет AGM-158 JASSM для F-16 американський військовий міністр зазначив, що "задля забезпечення своєї довгострокової безпеки Україна має продовжувати нарощувати власне оборонне виробництво".

Але налагодження такого виробництва вимагає сильного та ефективного керівництва. А з цим в Україні традиційно є проблеми.

Спроба зосередити управління оборонною галуззю в одних руках відбулася ще у часи президентства Януковича. Втім, штучна концентрація оборонної промисловості під єдиним юридичним дахом (ДК "Укроборонпром") є прикладом некритичного запозичення чужого досвіду – в такому випадку - російського. Подібним чином був утворений наприкінці 2007 року "Ростех", державна корпорація, яку очолив давній товариш Путіна ще з часів дрезденської резидентури Сергій Чемезов. Нині у складі російського гіганта понад 700 організацій. Але українська модель передбачала ще більш жорсткий, централізований механізм управління.

Дивно, але такий підхід Януковича дуже сподобався президенту Порошенку – він не тільки не "випустив" з-під підпорядкування ДК "Укроборонпром" потужних гравців світового рівня (наприклад, КБ "Луч"), а втиснув у концерн ще один світовий бренд - ДП "Антонов". Після цього літакобудування країни пішло у штопор деградації, а з 2015 р. не було випущено жодного літака.

Частково – це результат ручного управління, бо в ручному режимі літакобудуванням аж до середини 2020 року керували люди, які взагалі не мали відношення до літаків. І за це, до речі, українську владу досить відверто критикували в НАТО. Частково – наслідок того, що ДК "Укроборонпром" був "державою в державі". Як господарська структура, корпорація підпорядковувалася Кабміну, а де-факто управлявся першим заступником секретаря РНБОУ та бізнес-партнером Порошенка Олегом Гладковським.

Хтось може зауважити, що на відміну від літакобудування, створення крилатої ракети вдалося. І це буде слушно, бо цей епізод так само є результатом ручного управління, але вже з чітким наміром допомогти – з 2016 р. цим безперервно опікувався тодішній секретар РНБО Олександр Турчинов, здійснюючи неабияку адміністративну підтримку очільнику КБ "Луч" Олегу Коростельову.

Але зрештою ручне управління Порошенку коштувало досить дорого – поразкою на президентських виборах саме за скандали навколо ОПК. Тому що спрацював один зі значних ризиків такого управлінського підходу – корупційний. Якщо біля керма опиняється людина із фактично необмеженою владою, але при цьому не несе жодної відповідальності, спокуса зловживань починає зашкалювати. Тож не дивно, що згаданий Гладковський, який здійснював таке управління, поєднуючи посаду в РНБО з позицією голови Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю, опинився у центрі корупційного скандалу.

Обіцяного на 2021 рік завершення реформи вже АТ "Укроборонпром", а фактично, усього державного сектору ОПК, так і не відбулося. Товариство у стані трансформації, на його базі формуються галузеві холдинги. Тим часом керівна ланка АТ – це 250 людей, з яких 39 справді займаються промисловістю, – у воєнний час "проїдає" приблизно 20 млн грн нашого оборонного бюджету.

На початку вересня 2024 року у владі відбулися масштабні ротації. Хвиля змін торкнулася й ОПК – ключовим елементом змін стало переміщення центру прийняття рішень з уряду до Офісу Президента.

Перехід Камишина в Офіс президента на посаду стратегічного радника (напевно у склад одного "з п'яти-шести ефективних менеджерів" у команді президента Зеленського), та подальше опікування вітчизняним озброєнням – це справді більш комфортна схема управління і впливу.

Можна передбачити, що із призначенням Олександра Камишина очільником Мінстратегпрому влада взяла курс на стрімкий розвиток вітчизняних озброєнь. Трішки понад рік Камишин розбирався у промислових нетрях та очевидно вирішив, що це надто велика відповідальність. Тим більше, що темпи деяких програм виявилися не такими стрімкими, як хотілося б. Та й з'явилися неприємні проблеми, як то дублювання функцій Мінстратегпрому міністерством оборони, напружені персональні відносини та навіть ознаки прихованого конфлікту між ключовими учасниками, а також недосконалість вертикалі адміністративного управління ОПК.

Як наслідок, створене у 2020 році Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України до середини 2023 року фактично не працювало. А тепер, вочевидь, вертикальна модель управління має дати необхідний імпульс і динаміку.

Централізація управління не обов'язково дає поганий механізм, проте створює певні ризики. З одного боку, підпорядкований Камишину міністр Мінстратегпрому, 31-річний Герман Сметанін, справді може виявитися українським Устиновим (він от-от зрівняється з віком старту радянського наркома зразка 1941 року). З іншого, думка західних партнерів про ефективність "п'яти-шести ефективних менеджерів" президента, позбавлених публічної відповідальності, може змінитися не на користь підтримки України.

Тим часом про необхідність удосконалення системи управління ОПК сигналять з фронту. Україна поступається противнику у темпах розвитку дронів, не швидко просувається із вкрай необхідними ракетами, не встигає з боєприпасами в умовах їх гострого дефіциту на лінії зіткнення. Не тільки тому, що ОПК гальмує. Скоріше, навіть, внаслідок недосконалого адміністрування.

Почнемо з дронів. У січні 2024 року в Силах оборони було 62 типи безпілотних авіаційних комплексів (БАК), наприкінці серпня ц.р. – вже 170 типів. При цьому китайських комерційних квадрокоптерів – дронів типу DJI Mavic та Autel – міноборони закупити у достатній кількості не може, бо уряд не має грошей. Можливо тому немає грошей, що так багато типів дронів?

Фахівці з розробок БАК стверджують, що противник випередив нас у створенні дронів з машинним зором і автозахопленням цілі, а потім – і у впровадженні fpv-дронів "на оптоволокні" (тобто, стійкого до РЕБ). Уже от-от очікується якісний стрибок у розвитку мікроелектроніки й технологій штучного інтелекту, які можна застосовувати в дронах – якщо Україна тут програє, це стане технологічною перевагою ворога.

І щоб не програти технологічні перегони, фахівці пропонують створити урядову структуру, яка опікуватиметься розвитком БАК, роботів в цілому, втіленням в них штучного інтелекту. Але наполягають зібрати чинних фахівців, відомих професіоналів ринку та найуспішніших командирів бойових підрозділів із застосування дронів. І таким складом виробити ключові напрямки державної політики в галузі безпілотних систем. Такі запити з фронту означають, що нині цілісної й системної військово-технічної політики немає.

Українським ОПК опановано виробництво боєприпасів. Тільки державний сегмент ОПК виробляє до 40 тисяч мін на місяць. Приватна компанія "Українська бронетехніка" вийшла на рівень виробництва 240 тисяч мін усіх калібрів на рік (60/82/120 мм). На тлі цих успіхів у середині вересня ц.р. ЗСУ опинилися без мін на ключовій ділянці фронту. "Як відбивати штурми на покровському напрямку, де ворог відправляє своє м'ясо малими групами, коли тобі на бригаду дають на тиждень 10 мін 120-мм", - слова з допису журналістки. І це свідчення розбалансованості системи.

Не менш симптоматичний висновок можна зробити із вересневого повідомлення міністра цифрової трансформації Михайла Федорова. А саме про те, що в Україні "відкриваємо вітчизняний ринок вибухових речовин та детонаторів — уряд ухвалив рішення для масштабування виробництва боєприпасів". Постанова має зменшити бюрократію для виробників вибухових речовин та детонаторів, а також пришвидшити виробництво боєприпасів. Виявляється, раніше для початку виробництва вибухових речовин оформлення документів тривало щонайменше 12-18 місяців.

По факту виходить, що адміністрування ОПК настільки погане, що знадобилося 30 місяців страшенної війни, щоб усвідомити необхідність удосконалення умов для виробництва вибухових речовин та детонаторів. І це також результат "ручного управління", наслідки якого почав ліквідовувати очільник Мінцифри.

На даному етапі саме потреби фронту мають диктувати логіку розвитку ОПК. А це означає, що вирішальною має бути роль Міноборони в супроводі та координації діяльності учасників держпрограм – ракетної, боєприпасної, дронової, – включаючи оборонно-промислове та військово-технічне співробітництво. І якщо для цього потрібно трансформувати Мінстратегпром в Агентство оборонної промисловості, то хай так і буде, бо промисловість має забезпечити потреби армії на війні, а не навпаки.

Валентин Бадрак, директор Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння; опубліковано у виданні Gazeta.ua

Теги: Сметанин Герман | Камышин Александр | Минстратегпром | КБ Луч | Турчинов Олександр | Турчинов | Коростелев Олег | Гладковский Олег | ГП Антонов | Укроборонпром | ДК Укроборонпром | Рамштайн | Остин Ллойд | Ллойд Остин | военное производство | ОПК

Сергій Климчук
ОГЛЯДАЧ КРИМІНАЛЬНИХ НОВИН

02 жовтня 2024 г., 18:36 | Переглядів: 2125 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

21:59 Нова хвиля агресії та операції під чужим прапором: у Данії оцінили ризики нападу РФ на європейські країни
21:51 **Окупанти атакують Україну "шахедами": відмічені пуски з 5 напрямків**
21:44 Трамп сумнівається у здатності Джей Ді Венса стати лідером руху MAGA, — NYT
21:37 У Нижньогородській області РФ створили спеціальне міністерство для захисту від безпілотників
21:30 Напад на військових ТЦК на Харківщині: поліція оголосила підозру чотирьом чоловікам
Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
21:22 США представлять союзникам по НАТО оновлений план скорочення військового контингенту в Європі
21:15 Вантажівки, десятки тисяч доларів готівки та «засекречена» вартість: що знайшли у декларації мера Вознесенська Величка
21:09 «Присутність флоту РФ практично нівельована»: Сирський заявив, що ЗСУ диктують умови у Чорному морі
21:01 Армія РФ обстріляла два райони Дніпропетровщини, поранено 10 людей
20:53 **«Складова ядерного тероризму РФ»: ЗСУ спростували фейки про обстріл Запорізької АЕС**
20:45 Рідкісне явище «Блакитний Місяць»: коли та як українці зможуть спостерігати за астрономічною подією
20:36 Напруга в Парижі: фанати «ПСЖ» влаштували сутички з поліцією на тлі фіналу Ліги чемпіонів
20:28 Фальсифікат для контрагентів Міноборони: Ексдиректора франківської фірми засудили за підробку 2,7 тонни масла
20:20 Автомобіля з ДТП немає в декларації: приховав фігурант смертельної аварії в Харкові Іван Кузнєцов
20:11 Тендери без аукціонів на 80 мільйонів: в Ізмаїлі фірма місцевого депутата Дехтярьова монополізувала відновлювальні роботи
20:02 Смертельна ДТП у Харкові: Заступнику міського голови Івану Кузнєцову обрали запобіжний захід
19:55 **«Віри в те, що в Москві одумаються, немає»: Зеленський закликав українців не ігнорувати повітряні тривоги**
19:48 Від Романових до Сталіна: у Грузії вперше відкрили таємне сховище з 40 тисячами рідкісних вин
19:40 Хабарі за оформлення квітів: на Тернопільщині експосадовця фітосанітарного контролю засудили до 5,5 років в'язниці
19:32 Російський удар по Запоріжжю: одна людина загинула, є поранені, серед яких дитина
19:24 «Війна триватиме років 500»: Корчинський виступив проти мирних переговорів і проведення виборів
19:19 Оформлений на маму, закрита справа НАБУ та ГО з Галущенком: У столиці виставили на продаж будинок родини експосадовця Мормуля за 137 мільйонів гривень

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

Реклама на сайті • Наші партнери

Політика конфіденційності

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.